

Apologia del Crist humà

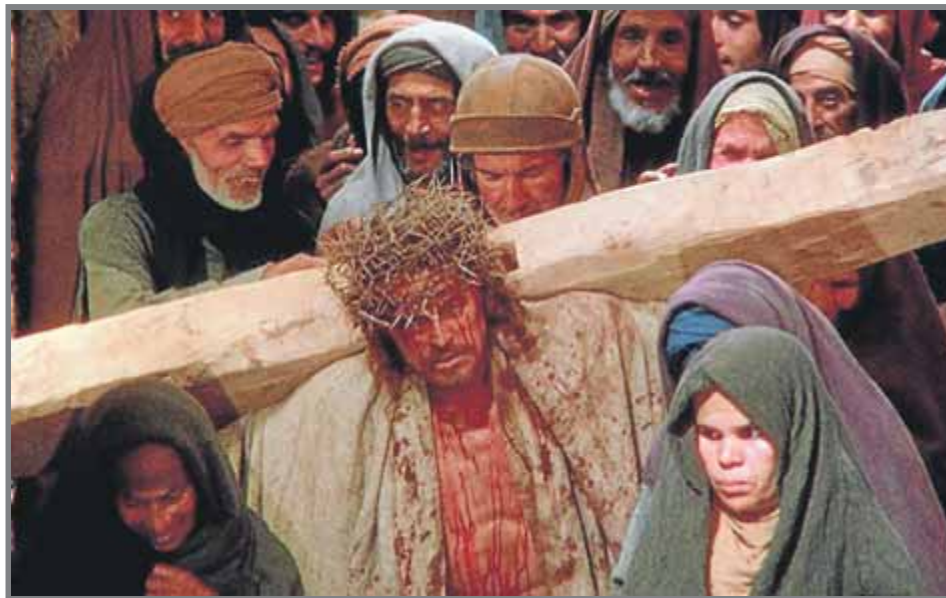
Nikos Kazantzakis deixa escrit en el pròleg de *L'última temptació de Crist* que l'obra és una defensa dels valors positius que envolten la figura de Jesús de Natzaret, el fill de Déu segons la projecció catòlica del personatge descrit a la Bíblia.

L'autor no amaga en cap moment la seva confessió religiosa i apunta que la redacció d'aquesta obra –es fa veritablement difícil qualificar-la de novel·la per bé que el format sí que pertany al gènere– és el fruit d'una pugna interna amb la seva fe i amb la necessitat de professar-la sense dubtes.

En el pla dels continguts, l'aproximació a *L'última temptació de Crist* pot estar marcada decisivament pel tarannà de qui en fa la lectura en data d'avui.

En el moment de la seva publicació, 1954, va provocar un cert rebombori perquè hi va haver qui la va veure com una obra blasfema en mostrar un Jesús de Natzaret allunyat dels cànons oficials. D'altres la van defensar en interpretar que Kazantzakis provava de conjuminar el vessant humà i el vessant diví del protagonista sense intenció d'aixecar ofensa.

Si *L'última temptació de Crist* se sotmet a una interpretació feta des del laïcisme,

en queda un assaig que té més a veure sobre la vivència de la fe per part de l'autor que no pas sobre els fets en què fa recolzar la narració.

La lectura permet pensar que els dubtes que abasseguen Jesús de Natzaret al llarg del tram de vida que se'n glossa –el tram que abasta des dels moments previs a la seva arrencada com a predicador fins al seu final a la creu– estan relacionats íntimament amb les pulsions vitals de Kazantzakis. Aquesta translació dels sentiments personals cap a la caracterització de la figura glossada, deixatada per la distància que imposen els escenaris, el temps, el fet i les circumstàncies, acaba oferint una versió de Jesús de Natzaret desdibuixada, oscil·lant i incoherent ben allunyada del monolitisme bonista amb què se'l presenta de manera habitual: així és com Kazantzakis aconsegueix atorgar humanitat a una referència que, per a ell, és divina.

Aquesta aproximació als continguts és el que, més de seixanta anys després de la publicació del text, atorga valor a la proposta: té importància si se l'avalua amb consciència del context en què es va produir.

En el pla del continent, la voluntat de generar versemblança aporta una narrativa torturada que adopta alguns dels tons propis dels textos bíblics a una convivència dolorosa en què es malbaraten passatges innecessàriament i es provoca una certa desorientació.

És això el que demana que la lectura de *L'última temptació de Crist* gaudeixi d'una certa deliberació: voler conèixer de primera mà una obra significativa i/o voler establir un contrast entre un seguit d'imatges estereotipades i una interpretació de la figura de Crist que sorgeix d'una ànima torturada per la impossibilitat de lliurar-se a ulls clucs als dogmes d'una fe determinada. *

Un fotograma de la versió cinematogràfica que en va fer Martin Scorsese / ARXIU

L'ÚLTIMA TEMPTACIÓ DE CRIST
Nikos Kazantzakis

Traducció: Pau Sabaté
Editorial: Adesiara Martorell, 2017
Pàgines: 612
Preu: 26 euros

elona la Nit de Nadal del 1946 / ARXIU

general. Amb una força indescriptible, La Chana explica la seva vida i Beatriz del Pozo ho posa negre sobre blanc. La infància a casa de l'àvia, però també amb els pares, germans, tiets i cosins vivint tots arplegats en uns petites casetes d'obra al carrer Joventut de l'Hospitalet de Llobregat. Els estius passats sota un pont al Penedès. Els pocs mesos descola on les nenes l'escridassaven "gitana, gitana!". La seva passió pel ball marcant el compàs amb els peus quan escoltava música per la ràdio. La seva feina als onze anys en una fàbrica de filats. El seu oncle, el Chano, que tocava la guitarra i li va donar l'oportunitat perquè ballés i fos contractada als 14 anys en una sala de festes de Tossa de Mar. El casament gitano als 17 anys, el naixement de la seva filla Núria. I novament balla, ara a sales de festa de la Costa Brava i de Castelldefels.

A Los Tarantos, el seu art va tenir més rellevància. A la sala de la plaça Reial coneixerà Dalí, que sovint hi va amb dos guapards. Aquí també la veurà ballar Peter Sellers, que la contractarà per fer una pel·lícula amb ell a Cinecittà. L'actor la vol fer volar a Hollywood, però el seu marit, gelós, no ho permetrà. Malgrat això, encara li surten contractes per anar al Florida Park de Madrid, per sortir a TVE i fer gires per tot el món (Europa, Amèrica, Austràlia).

Es publiquen reportatges sobre el seu genuí ball *zapateao*, però en ple èxit, cap als anys vuitanta, va deixar els escenaris. Després es va dedicar, amb el cantant Peret, el rei de la rumba catalana, a promocionar entre els gitans l'Església Evangèlica de Filadèlfia. I ara La Chana torna per ballar asseguda mentre segueix el compàs, de les palmes i de la guitarra, amb els peus. *

LA CHANA BAILAORA
Antonia Santiago Amador i Beatriz del Pozo

Editorial: Capitán Swing Madrid, 1918
Pàgines: 254
Preu: 18 euros